

Bruksela, 14 października 2019 r.
(OR. en)

12836/19

COHOM 112
DEVGEN 190
FREMP 141
CFSP/PESC 754
ACP 114
COEST 222
COLAC 67
COASI 137
COAFR 200
MAMA 155
MOG 87

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Data: 14 października 2019 r.

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 12699/19

Dotyczy: Konkluzje Rady w sprawie demokracji

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie demokracji przyjęte przez Radę na jej 3720. posiedzeniu, które odbyło się w dniu 14 października 2019 r.

Konkluzje Rady w sprawie demokracji

1. Żyjemy dziś w świecie, w którym demokracja jest wystawiana na próbę i kwestionowana. I o ile w wielu krajach demokracja ma się dobrze, tak w innych daje się zaobserwować rosnące tendencje autorytarne. Zagrożenia są różnorodnej natury, musimy więc pilnie stawić im czoła w kompleksowy sposób. Im bardziej demokratyczny ustrój danego kraju, tym silniej sprzyjające integracji i równiejsze będzie społeczeństwo. 10 lat temu Rada przyjęła Konkluzje Rady w sprawie wspierania demokracji w stosunkach zewnętrznych UE. Odnowienie tego zobowiązania UE następuje więc w samą porę.
2. Jednym z celów działań zewnętrznych Unii Europejskiej jest pogłębianie demokracji, państwa prawnego, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności zgodnie z zapisem w art. 21 Traktatu. Ponadto z art. 21 Powszechnej deklaracji praw człowieka wynika, że „wola ludu jest podstawą władzy rządu [...] i wyraża się w przeprowadzanych okresowo rzetelnych wyborach”.
3. Zgodnie z art. 2 Traktatu Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka. Wartości te są współzależne i wzmacniają się nawzajem. Sprawą dużej wagi pozostaje zapewnienie spójności polityk wewnętrznych i zewnętrznych UE. W oparciu o globalną strategię UE wspieranie demokracji, praw człowieka i praworządności w działaniach zewnętrznych leży również w strategicznym interesie Unii, przyczyniając się przy tym do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa między innymi poprzez:
 - wzmocnienie opartego na zasadach, funkcjonującego, przejrzystego i rozliczalnego systemu wielostronnego, który UE i jej podobnie myślący partnerzy starają się wspierać,
 - umożliwianie i przyspieszanie realizacji Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, zwłaszcza jej celu nr 16 dotyczącego odpowiedzialnych instytucji oraz inkluzywnego i partycypacyjnego procesu decyzyjnego, a także celu nr 10 dotyczącego zmniejszania nierówności,

- stwarzanie warunków dla pokoju i bezpieczeństwa o trwałym charakterze oraz dla zapobiegania brutalnym konfliktom przez zapewnienie uczestnictwa i możliwości dokonania rozliczeń, gotowości do wysłuchania skarg stron oraz politycznej mediacji w rozstrzyganiu sporów,
 - budowanie integracyjnych i odpornych społeczeństw demokratycznych zdolnych do stwarzania swoim członkom szans, umożliwiając także promowanie podejścia do migracji opartego na prawach, mierząc się z kwestią przymusowych wysiedleń i ograniczając tzw. czynniki wypychające leżące u podstaw migracji nieuregulowanej.
4. Rada potwierdza zasady zawarte w swoich konkluzjach w sprawie wspierania demokracji i przywołuje strategiczne ramy UE dotyczące praw człowieka i demokracji, a także opracowane w ślad za nimi Plany działania dotyczące praw człowieka i demokracji, jak również nauki wyniesione z doświadczeń UE w ostatnich dziesięciu latach pracy na rzecz wspierania demokracji, podstawowych wolności i praworządności na całym świecie. Rada dostrzega także aktualność swoich konkluzji z 2019 r. w sprawie zapewnienia wolnych i uczciwych wyborów europejskich oraz z 2017 r. w sprawie współpracy UE ze społeczeństwem obywatelskim w dziedzinie stosunków zewnętrznych, a także działania następcze w tym zakresie. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podejmowane w celu opracowania nowego planu działania dotyczącego praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024. Niniejsze konkluzje Rady w miarę potrzeby zasilą treść tego planu działania.
5. Na całym świecie ludzie w dalszym ciągu okazują, jak bardzo pragną silniejszego głosu i włączenia w procesy decyzyjne. Na wszystkich kontynentach demokracja raz za razem udowadnia swoją odporność. Niestety pojawiły się nowe wyzwania, które przybierają na sile.

Wyzwania te obejmują między innymi:

- i) **podważanie procesów i instytucji demokratycznych**, w tym poprzez stwarzanie pozorów demokracji w celu legitymizacji autokratycznych reżimów, przedłużanie konstytucyjnie zdefiniowanych kadencji, ingerowanie w sądownictwo, ograniczanie pluralizmu mediów, ograniczanie przestrzeni prawnej i politycznej partiom opozycyjnym, a także zmniejszanie przejrzystości przez niektóre podmioty procesu demokratycznego w finansowaniu kampanii politycznych i tematycznych;

- ii) **niski poziom zaufania** do instytucji i polityków w związku z rosnącymi nierównościami o charakterze społecznym i ekonomicznym, korupcją i brakiem integracyjnego podejścia;
 - iii) **kurcząca się przestrzeń demokratyczną dla społeczeństwa obywatelskiego**, w tym dla obrońców praw człowieka i aktywistów na rzecz demokracji, a także wolnych i niezależnych mediów internetowych oraz klasycznych drogą przemocy, prześladowań i zastraszania, restrykcyjnego prawodawstwa, ograniczeń w zakresie rejestrowania i finansowania działalności oraz represji;
 - iv) **wzrost naruszeń praw człowieka i podstawowych wolności**;
 - v) **manipulacje z wykorzystaniem technologii internetowych** obejmujących kampanie o charakterze dezinformacji, restrykcje i delegalizacje podmiotów z inicjatywy państwa, mowę nienawiści, bezprawne mikrotargetowanie wiadomości przesyłanych obywatelom przy pogwałceniu ich prawa do prywatności i ochrony danych, a także unikanie skutecznej kontroli finansowania politycznych przekazów. Internet był i jest pozytywną siłą na rzecz demokratyzacji, ale gospodarczy model platform internetowych także przyczynił się do pojawienia się tych wyzwań.
6. Dlatego Rada jest zgodna co do tego, by dalej rozwijać wspólną i praktyczną odpowiedź na te wyzwania w oparciu o bliską współpracę unijnych instytucji i państw członkowskich. Uwzględniając fakt, że procesy budowania demokracji następują w różnych kontekstach, unijne instytucje i państwa członkowskie będą promować pozytywne trendy i przeciwstawiać się negatywnym tendencjom, ze szczególnym naciskiem na to, aby:
- a) Dołożyć starań, by zrealizować Agendę 2030, a szczególnie jej cele zrównoważonego rozwoju nr 10 i 16, aby w sposób całościowy promować i utrzymywać demokratyczne rządy, prawa człowieka, praworządność, rozliczalność oraz partycypacyjny i prointegracyjny proces podejmowania decyzji oraz aby zapewnić spójność z wysiłkami UE na rzecz rozwiązania problemu nierówności. Zwalczanie nierówności jest nieodzowne dla odbudowy zaufania do demokracji i jej instytucji.
 - b) Promować pełny udział wszystkich bez dyskryminacji oraz, w tym kontekście, dołożyć szczególnych starań na rzecz wspierania większej partycypacji i reprezentacji kobiet i młodzieży oraz zainteresowania tych grup życiem publicznym i politycznym.

- c) Wzmacniać i wspierać zdolności działania parlamentów oraz (w sposób bezstronny) partii politycznych na szczeblach narodowym i subnarodowym, tak by mogły pełnić swą istotną rolę w demokratycznych społeczeństwach.
- d) Wzmacniać i wspierać międzynarodowe i miejscowe społeczeństwo obywatelskie oraz środowisko sprzyjające jego działaniu – podstawowy filar pluralistycznej i niewykluczającej demokracji. Szczególną uwagę należy poświęcić wspieraniu obrońców praw człowieka, a zwłaszcza obrońców praw człowieka.
- e) Zintensyfikować wysiłki na rzecz wspierania i ochrony wolnych i niezależnych mediów internetowych i klasycznych, w tym poprzez zwiększanie bezpieczeństwa dziennikarzy i wspieranie tworzenia sprzyjających im warunków działania.
- f) Popierać działania mające na celu wzmacnianie praworządności, integralności demokratycznej i rozliczalności poprzez silniejszy rozdział władz, łatwiejszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz prawo do sprawiedliwego procesu dla wszystkich, zwalczanie bezkarności i korupcji.
- g) Wspierać i propagować edukację obywatelską oraz umiejętność korzystania z mediów internetowych jako koniecznego środka i długoterminowego przyczynku do zwiększenia odporności dzisiejszych demokracji, a także promować korzystanie z technologii internetowych na rzecz wzmacniania demokratycznej partycypacji, rozliczalności i dostępu do informacji.
- h) Wspierać kraje w ich wysiłkach służących zapewnieniu, by zasady odnoszące się do wyborów i demokracji w świecie rzeczywistym można było także skutecznie stosować w internecie, w oparciu o własne działania UE w tym zakresie, takie jak Pakiet wyborczy Komisji oraz europejska sieć współpracy w dziedzinie wyborów, Plan działania na rzecz zwalczania dezinformacji, kodeks postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji, a także zalecenie Rady Europy w sprawie standardów głosowania przez internet oraz praktyki opracowane w ramach mechanizmu szybkiego reagowania G7.

- i) Promować bardziej integracyjny charakter i większą wiarygodność procesów wyborczych drogą unijnych obserwacji wyborów, wspierania miejscowych obserwatorów wyborów oraz wzmacniania zbiorowych wysiłków, które są potrzebne, aby wspierać wprowadzanie w życie zaleceń misji wyborczych UE i OBWE i podejmowanie nowych wyzwań dla obserwacji wyborów oraz zachęcać do takich działań, także we współpracy z międzynarodową wspólnotą obserwacji wyborów.
 - j) Wzmacniać ścisłą już koordynację z wielostronnymi, międzynarodowymi i regionalnymi organizacjami poprzez tworzenie silnych partnerstw globalnych na rzecz wspierania demokracji i realizowania zadań w ramach celu zrównoważonego rozwoju nr 16.
 - k) Promować większą przejrzystość procesów demokratycznych, zwłaszcza finansowania kampanii politycznych i tematycznych przez różne podmioty.
 - l) Być zdolnym do szybkiego działania w odpowiedzi na gwałtowne pogorszenie się lub poprawę sytuacji demokratycznej w danych krajach, zarówno na szczeblu politycznym, jak i przez odpowiednie przydzielanie środków finansowych.
 - m) Propagować elastyczniejsze, bardziej innowacyjne i obliczone na dłuższą metę podejście do wspierania demokracji, które będzie też w większym stopniu uwrażliwione na ewentualne konflikty, oraz – w tym kontekście – wspierać działania Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji oraz innych organizacji działających w taki sposób i zachęcać je do kontynuowania wysiłków.
 - n) Wzmacniać promocję i publiczny przekaz na temat wartości demokracji jako globalnego i powszechnego wspólnego dobra.
7. Rada oczekuje dalszych regularnie prowadzonych debat na temat stanu demokracji na całym świecie i działań UE w tej dziedzinie.
-